V évfolyam. 1912. junius hó 22. 22. szám.

Jánosháza és Vidéke

Társadalmi és helyiérdekü hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre — — — — — 10 K.
Fél évre — — — — — 5 K.
Egyes szám ára 20 filler.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr MARTON ADOLF.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez intézendők.
Megjelenik minden szombaton.
Nyilttér sora 40 fillér. — Hirdetések megegyezés szerint közöltetnek.

Elárusitás Jánosháza és vidéke részére
Schlesinger Rudolf fakereskedőnél
JÁNOSHÁZA.

Hatschek szabadalma a jelenkor legjobb tetőfedő anyaga. Igen fontos! Minden Eternit-lap „ETERNIT" szóval van megjelölve. Sziveskedjék mindig határozottan
HATSCHEK-FÉLE
ETERNIT-palát kérni.

Magyarországi központ:
ETERNIT MŰVEK : Hatschek Lajos
Budapest, VI. Andrássy-ut 33. szám.

Az iskolaév végén.

Az elemi iskolákról beszélek.

Még egy pár nap s az iskolák ajtai bezáratnak. Itt van a nagy vakáció. A gyermekek boldogan sietnek haza, hisz nem fogják most őket 2—3 hónapig nyaggatni. Mert szó ami szó, még mindig nyüg a gyermek nyakán az iskola.

Sokszor kiálhatatlan, félelmetes, mumus. Jobb ijesztőszer mint a török.

Vizsgáljuk, miért?

Az ostoba szülő már otthon a nádpálcás tanitóval ijeszté rakoncátlan fiát. Hogy igy megver, ugy elrántja a nótádat; igy kihuzza a füledet, ugy kitépi a hajadat. Közben aztán hatalmasan eldöngeti a magzatát a kezeügyében levő piszkafával vagy kapanyéllel. Ez más változatokban sokszor megismétlődik. Persze, ez fáj neki. Nem csoda tehát, ha 6 éves korában félve, remegve lépi át az iskola küszöbét. Mert a hazai durva bánásmód után a tanitót mogorva, kegyetlen embernek képzeli, ki kezében örökösen durungot szorongat. Akármit tesz, csak azt figyeli, mikor suhint a pálcával. Örökös félelem és rettegés között tölti el napjait a padokban. A botos tanitót már eleve belenevelték. Igy semmi bizalma sincs tanitója iránt.

Ehhez járul még a mai őrült tanitási és nevelési rendszer. Az apróság beül a padba, kezét karba teszi, moccanni sem szabad s figyelnie kell egy, két órán keresztül; még pedig neki nem tetsző elvont fogalmakra. Ez valóságos emberkinzás. Az életét is megunatják vele. Az a gyerek, ki eddig szabadon járt-kelt, tett-vett, dolgozott homokkal, agyaggal, kővel, papirral, furt-faragott, most az iskolában börtönben érzi magat, hol téllenségre kárhoztatták, hol fantáziájának szárnyát szegték. Még csak kis tornával sem frissitik fel az álmos nebulókat. Testi fejlődésben mind visszaesik. Lesz ezekből erős generáció? Nem! Horpadt mellü, sorvadásra hajló nemzedék válik belőlük. Kárára a hazának és a társadalomnak.

Mikor már élettelenül tud ülni a gyerek s állitólag két órán át figyelni is bir, kezdődik dresszura, folynak az előkészületek a vizsgára. Mert kevés kivétellel minden iskola a vizsgára készül. Fő, hogy a vizsgán jól tudjanak

Tizen vannak, tizen.

Bizony valósággal még csak gyerekkorban,
Tiz testvér áll itten párosan a sorban.
Egy apa, egy anya édes gyermekei —
Hát nem gyönyörüség rájuk tekinteni?

Valamennyinek van jó kis ruhácskája,
Okos, egészséges, jó kis arcocskája;
Még cipó is vagyon a nagy fiu lábán,
Csak a többi lába maradt ebben árván.

Ezt az állapotot senki meg ne sirja:
Szegény ember sorsát boldog Isten birja!
Mezitláb is lehet öröm a jó gyerek
S bizony ez az ékes apró gyermeksereg.

Szófogadó, nyájas, tanulásra vágyó,
Rosszakat tevéstől igen messze álló.
Szülői vezetés, iskolai példa,
Csak a jóra vitte, csak erre szoktatta:

Szánakozni tudnak egy bogár halálán,
Legkisebb virágnak kora hervadásán;
Koldus-ember sorsa, szegény, árva gyerek,
Sirásra fakasztja vidám szemeiket.

Édes gyermekek ti, kik ezt olvassátok,
Azt mondom én nektek, jól megtanuljátok:
Akik itten ime tizen vannak, tizen,
Példát nyujtanak nektek a jó cselekvésben.

Monostori Margit, tanitónő.

Afrika sivatagjain.

Irta: Mujzer Béla.

— Vége. —

Szaidából Moszkarába vezényelték az idegen légiót. A mértföldekre terjedő menetelés napokig tartott a járatlan sivatagban. Összeégetett a perzselő nap heve embert állatot egyaránt: A szomjuság és napszurás emberáldozatot is követelt. Csüggedten, félholtra fáradtan érkezett a légió Moszkarába. Nem nyujtott semmi látványt az arab város. Talán Szaidánál valamivel többet ér. Szép pálmaerdő huzódott el a város keleti irányában, mig nyugat felől egy patak hömpölygette egészségtelen szennyes sárga vizét. A város szük utcáin öregedő arabok datolyát és egyéb édességeket árultak. Furcsa képet nyujtott az izlam hivőinek városa. A házak rendetlenül huzódtak végig a süllyedő homokos talajon. végigvonult a légió a városon át a kaszárnyába. Csakhamar megélénkültek a kihaltnak látszó város utcái. Mór- és berber leányok kiváncsian néztek ki a házak ablakain. Ismeretlen nótákat daloltak rikácsoló hangon. Moszkarában is az idegen légió teremtett civilizációt. Azelőtt egy hely volt. Az európai müveltség hatása alatt lassan kezd kibontakozni a barbarizmus sötét sáncaiból.

André Pionnier együtt volt bajtársaival a kaszárnya egyik szobájában. Szivarra gyujtott. Bodor füstöket eregetett a szoba nehéz szagu, romlott levegőjébe. Elfelejtette egy kis időre a nehéz szolgálatot, a sulyos kötelességeket. Megelégedettnek látszott. Éles fantáziája visszatükrözé eléje multját. Leült az ablak mellett egy bambusz székre és kissé emelkedett hangon kezdé: — Ras el Ma mellett állomásoztunk a szabad ég alatt. A felhőtlen égről pokoli hőséget lövelt le a nap a sivatagra. A forrósághoz járult még a szamum-

hadarni, ész nélkül beszélni. Hogy tud-e gondolkodni, önálló mondatokat alkotni, találékony lenni, érti-e azt amit mond, megcsinálja-e azt amit beszél, azzal senki sem törődik. Százat merek egy ellen tenni, hogy a gyerekek 99 százaléka nincs tisztában a métermértékekkel, nem beszél helyesen, nem ir szabályosan, nem cselekszik önállóan. Tessék megpróbálni. Állitsanak egy gyereket valamilyen mérleg elé. Tegyenek rá valamit. Mondja meg, mily nehéz. Adjanak kezébe métert vagy litert, hogyan méri meg pl. a ház hosszát vagy a kanna tartalmát. Hasittassanak ki velé — mondjuk — 15 m földet, vagy hozassanak vele 5 dm homokot. Mondja meg hány óra, becsültessenek meg vele bizonyos távolságot. Mindezeket pedig fogja-e tenni? Ugyanekkor figyeljék meg, hogyan beszél. Hallható lesz: aszongya, szép, sziva, óma, aszta, főd, tehény, lu, stb. Amit beszél, irassák is le vele. Meglátják, mondatoknak nem lesz se vége, se hossza. Egymásután rakják azokat pont és vessző nélkül. Ilyenformán: Ma ekéstem az iskolábu jóska má felet mikor beléptem alig ütem a helemen a tanitó ur felszólitot én a leckémet nem tuttam stb. Azzal pedig, hogy folyton azt hajtogatják a fülébe, ezt ne tedd, azt ne tedd, azt se szabad, ezt se szabad, ide ne menj, oda ne menj, ezt kerüld, azt kerüld, kiölnek belőle minden önállóságot, akaratot s lesz akaratnélküli, gyámoltalan, mások befolyása alatt álló, erélytelen Dobzse László, kivel mindenki kénye-kedve szerint elbánhat. Ilyen az eredmény olyan iskolában, hol nem az életre, hanem a vizsgára készülnek. Külsőleg mutat, a látszólag szép, a hallgatók megelégedettek, hisz pompásan, gondolkodás nélkül felelnek, de tudásuknak tartalma, életre kiható ereje vajmi kevés, vagy épen semmi. Pedig irva vagyon: Ne az iskolának, hanem az életnek tanuljunk.

A megforditott állapotnak nem a tanitók az okai. Százszor ismétlem, hogy nem. Tőlük azt kivánják, hogy a gyerekek *jól* feleljenek. Hogyan értik ők a jó felelést? Ugy, hogy a tanitó még fel se adja a kérdést, a gyerekek már mutogassanak és nyomban a kérdezés után gondolkodás nélkül egy szuszra, monoton hangon — mint a beszélő gép, mikor felhuzzák — feleljenek. Addig felel, ameddig szóról-szóra tudja, de azután már megszünt a tudomány. Még fogóval sem lehetne belőle többet kihuzni. Szóval a gyerek mint a gép, ugy működik. Mig van benn nóta addig szól, de azután ha összetörik se ad ki hangot. Azért hallani a magoló iskolákban annyi sületlenséget. A tanitó látja, hogy igy nincs jól, de kénytelen a masinarendszert elfogadni, különben a vizsgája nem sikerült s mint hanyag tanitót vádolják be a felsőbb hatóságnál. Osztályozzák. Ha alázatos hizelgő, semmi ellen ki nem kel, ha neki mindenhogyan jól van, mindent megtesz, akkor derék gyerek, még a haja szála sem görbül meg; de — ha követeli a rendet, ha ragaszkodik a tantervhez, ha tiltakozik minden tulkapás ellen, ha megmeri mondani az igazat, akkor veszekedő természetű, akkor istentelen, akkor működése sehogyan se tetszik.

A vizsgarendszert, mint az elemi iskolában teljesen haszontalan valamit, el kellene törölni. A vizsga ma nem a tanulták számonkérése, hanem a dicshimnuszok zengése. Az egész egy ünnepélylyé zsugorodik össze. Hol a tanfelügyelő vagy esperes a tanitót, a tanitó meg őket dicséri agyba-főbe. Elhangzanak ott már előre megcsinált számtanpéldák, jól bemagolt versek, természetrajzok, történelmek, földrajzok, hittanok, nyelvtanok stb. s az utolsó héten megtanult egy-két ének. A vizsga sikerült, szorgalmas volt mindenki egész éven át — hangzik erre. — De, — hogy testi ügyességük van-e, munkaszeretetre megtanitották-e őket, gazdasági ismeretük helyes-e, ismerik-e a tanult állatokat, növényeket, ásványokat, a természeti tüneményeknek magyarázatát tudják-e adni, a szabadban tájékozódnak-e, a kirándulásokon, a gyárak és műhelyek látogatásakor mit vettek észre, embertársait megszerette-e, madarakat, fákat kiméli-e, stb. — mindezt figyelembe sem veszik. Sőt azt a tanitót, aki igy és erre oktatja és neveli a gyerekeket, azt egyszerüen kigunyolják s azt mondják, semmit sem tett egész éven át, a melléktárgyakra forditotta a fősulyt. De azért négy órán keresztül kinozzák a gyerekeket, azokat, — akik félóráig is alig tudnak mozdulatlanul ülni. Tessék ezeknek 4 óráig figyelni és felelni. Nos és a megjelent *hivatalos személyek* vagy hallgatók — tehát a felnőttek — mit tesznek? Jóizüen az igazak álmát alusszák vizsgaidő alatt. És azt mondják, rossz volt a vizsga, nem hallottunk semmit. Hát nem kacagni való az egész vizsgarendszer?

---

szél, mely felkavará a Szahara homokját és sárgásvörösre festé a léget. Egy nagy oázis mellett feküdtünk mozdulatlanul órákig, mig a folyto szél elvonult fölöttünk. A távolból puskalövések vastag, otromba hangja hallatszott. Rövid váratra rá a tisztek harsányan kiáltották: Aux Armes! Aux Armes! Mindenki fegyveréhez nyult. Trombitahang recsegte az alarmot fülünkbe. Sietve állt harci készenlétben a légió. Vágtatva ügettek az öszvérek, dobogásukat elnyelte a süppedő homok . . . Egyre közelebbről hallatszott a puskák ropogó tüzelése és a golyók süvitő zenéje . . . Tibbuk és beduinok megtámadták az értékes árukat szállitó békés karavánokat Elkeseredett harcot vivtak. Megérkezésünk csak fokozta vérért szomjuhozó vágyukat és iránttuk érzett gyülöletüket az arab rablóknak. Vadul rontottak a légió jobb szárnyának. Nagy kavarodás támadt a légionáriusok sorai közt. Kattogva tüzeltek a mitrailleusek. Sikitva röpködtek a modern francia fegyverekből az acélgolyók. Egyre lassabban feleltek a mélyhangu otromba arab puskák. Szürke löporfüst kénes szaga kóvályogott a levegőben. Véres holttestek feküdtek szanaszét a sivatag homokján. A karavánok közül alig maradtak életben egynéhányan. A tibbuk és beduinok mindnyájan életükkel fizettek merész tettükért. Közülünk is sokaknak elvágta élete fonalát a kegyetlen halál. Szétfoszlottak a remények, elnémultak az ajkak az átkos sivatag homokján . . . A leszálló esti szürkületben körüljártam az ütközet szomoru szinhelyét. Hideg borzongas futott végig rajtam. Akaratlanul kóbolyogtam a halottak között. Megdermedtem a látottaktól . . . Ott találtam legkedvesebb barátomat Grondelt . . . Lehajoltam hozzá. Még volt benne élet. Feltekintett reám zavaros szemeivel és csak annyit mondott, ha visszatérek hazámba, értesitsem öreg szülőit haláláról. Igértem, hogy óhaját teljesitem. Hiába intéztem hozzá kérdést, többé nem nyitotta fel szemeit . . . Sirva borultam hidegülő tetemére . . . — Nem folytatta tovább beszédét Pionnier. Könnycsepp csillogott szemeiben . . .

Egy évvel később Pionnier követte barátját. Sárga lázba esett. A veszedelmes kór sokáig kinozta. Oranban feküdt a katonai kórházban. Visszasirt olykor lázas agyának emlékezetében a francia föld, mely oly temérdek bánatot okozott szivének. Halvány elmosódó emlékként tükröződött elébe szülővárosa a csillogó vizü Szajna partján . . . Előtte lebegett a szülő ház, a csendes temető, hol övéi pihentek. Viharzó lelkén végig cikázott egy sokat hányatott nemzet összes nyomoruságа . . . Elveszitette eszméletét. Többé nem tért magához. Arcának vonásai eltorzultak. Melle egyre hevessebben járt föl és alá, miközben hörögve szállt el belőle a lélek . . . A halál, kivel szemben oly sokat dacolt, megváltá szenvedéseitől. Bajtársai, a magyar fiuk zokogva borultak sirjára és pálmalevelekből koszorut helyeztek keresztjére.

Méla csendes estéken sirva száll az afrikai szellő az orani temető felé. Hangja megakad egy fejfában és elvész egy sirhalom felett . . .

ahol ezeket a madarakat szent állatok gyanánt tisztelik a bennszülöttek. A Balaton somogymegyei partján mutatkoznak a nádasokban, ahol több helyütt meleg áramlatok vannak. A balatonvidék az ibiszek elszaporodásával bizonyára uj s érdekes látványossággal gazdagodnek.

Borkivitelünk. Az országos statisztikai hivatalnak külkereskedelmi forgalmunkról a napokban közzétett aprilis havi füzete szerint a folyó év első négy hónapjában hordóbor kivitelünk 491,637 métermázsa volt 20,648.754 korona értékben. A mult esztendő ugyanezen időszakával összehasonlitva a folyó évben a négy első hónap hordóborkivitele 209,672 métermázsával, értékben pedig 11,462.960 koronával növekedett. Ezzel szemben a hordóbor behozatala ugyanezen idő alatt csak 46.274 métermázsa volt 1.955.077 korona értékben. A behozatal a mult évihez képest 15,369 métermázsával csökkent.

106 éves asszonyt temettek Nagysimonyiban a mult hetekben (nevét nem sikerült megtudnunk). Kuriozumképpen megemlitjük hogy az odavaló kántortanitónak, mint — sajnos — még sok helyen van meg, a harangozásról való gondoskodás is kötelességévé van téve, előtte való napon a nagy dologidő miatt nem kapott a kiharangozáshoz segitséget. Hogy mégis kötelezettségének eleget tegyen, két szomszéd kartársát hivta el, kik a jóbarát kedvéért el is mentek segitségére s igy fennakadás nem történt

Magyarok Bécsben. Szeptember hóban sereglenek össze a világ katholikusai Bécsben a 23-ik nemzetközi eucharisztikus kongresszusra. (Eucharistia = oltáriszentség, urvacsora.) Ez alkalommal a magyarok különösen nagy érdeklődéssel kisérik a mozgalmat és a magyar csoport középponti bizottságánál, az Országos Katholikus Szövetségnél, már sokan jelentették be részvételüket. Járásunkból már csak a kongresszus helyének közelsége miatt is sokan fognak résztvenni a bécsi gyülésen.

Szerkesztői üzenetek.

Az előfizetők figyelmébe. Kik tartózkodási helyüket változtatják, sziveskedjenek azt a kiadóhivatallal legkésőbb szerdáig tudatni, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen. — Akik pedig valamelyik számot nem kapták meg, azonnal reklamálják.

B. J. dr. Budapest. M. E. Pöstyén. A szerkesztő távollétében kérésüket csak csütörtökön 20-án teljesithettük.

N. P. K. J. Sz. L. Sz. K. munkatársainkat felkérjük, keressék fel lapunkat ujból élvezetes cikkeikkel. Nem tudjuk, mire véljük a nagy hallgatást. Nagy a vakáció, talán jut kis idő az irásra is. Mielőbbi viszontlátás reményében üdv mindnyájuknak.

CSARNOK.

Hogyan készül a kép!

Ha akár Szépművészeti Muzeumba, akár magánképtárba megyünk s meghatva bámulunk egy festett remekművet, önkénytelenül azon gondolkodunk, ki alkotta, mennyi idő alatt s mily körülmények között készült el. Mert rajta a küzdelemnek semmi nyomát nem látjuk, ugy hat az egész kép, mintha együlésre rakta volna fel a művész a pompázó szineket. Addig hány 24 óra mult el, mennyi töprengésébe került, mig művét befejezte.

Természetesen, ki figyelemreméltó munkát akar kiállitani, annak tudni kell rajzolni és festeni, de művészieseu. Mig ezt a magasságot eléri valaki, addig keserves perceket kell keresztülélnie, sok szabad festőiskolában kell megfordulnia, illetőleg azokban számos évet eltöltenie folytonos munkában. Mert ha valami nehéz a világon, ugy festőművészet az.

Mikor pedig szabadjára eresztik a kis piktort, kezdi észrevenni, hogy keveset vagy semmit sem tud, ujra kell neki kezdenie a pikturát. De most már nem a tanárok, hanem a legnagyobb művész, a *természet* fogja tanitani. A természethez kell visszatérnie mindenkinek, aki számottevő piktor akar lenni. Sok festményt, sok rajzot kell eldobni, mire elfogadhatót tud produkálni természet után. Más a műterem, más a természet.

S mig igy kinlódik a fiatal festő a természet előtt, addig a naturálisták és impressionisták egész légióját fogja tanulmányozni, hogy a természetet megértse, hogy művészies ábrázolását annál jobban elsajátitsa. Azért lehet egyik-másik piktorra ráfogni, hogy ez Ferencysta, az Iványista, ez Cezanne-t követi, az Gauguin-t utánozza.

Mikor már igy a művészi pályára készülő zseni végigjárt néhány iskolát, elkészitett 5—6 ezer rajzot és festményt, mikor talán már Európa összes képtárait keresztülrótta, mikor talán már minden hiresebb kép élénk emlékezetében van rajzával, szinével, beállitásával együtt, akkor mindezt felejtenie kell, mert olyan kaosz lesz előtte, hogy egy vonást sem fog tudni miatta.

Ha erős egyéniség, akkor a látottakon kivül ujat fog alkotni, amilyent és ahogyan meg nem festettek; de — ha nem, akkor örökre átlagfestő, tucatfestő marad. Azonban az egyéniségnek is sokat kell küzdeni, sok keserüséget kell lenyelnie, sok lealázást, mellőztetést kell elviselnie, mig az őt megilletö magasságra helyezik. Mert ideig-óráig lehet nyomni mindenkit, de végre is a zseni kitör és eget kér. Mikor igy az elismerés teljes, alkotja a művész legszebb képeit.

Hogyan? Mondjuk 5—6 óra felé elmegy sétálni ki a város végére. Bodor füstöt ereget a száján. Közbe-közbe tekinget jobbra-balra is. Egyszerre a nyugvó Nap világitása mellett megpillant egy sárgára meszelt házat, mely előtte nyujtódzik el. A ház körül topolya fák, háta mögött nagy nyirfák és gyümölcsfák. Előtte virágos rét terül el, melyen összerakott szénaboglya meredezik, hosszu árnyékával és megvilágitott oldalával. A réten keresztülmenő uton éppen egy piros ruhás nő tépdel el. Háttér a lilás ég. Ez igy összhangban pombás kép. Művészünk hamar előkapja vázlatkönyvét, gyors tempóban megrögziti a látott képet, főbb szineit is odajegyzi. Még néhány percig figyeli a hatást, melyet az aranyosan világitó napsugarak keltettek, aztán rohan haza, hogy erről szinvázlatot csináljon. Most a látott kép motoszkál éjjel-nappal a fejében.

Másnap ugyanabban az óratájban ismét kimegy piktorunk a megjelölt helyre és akkora nagyságu vászonra vagy rajzpapirosra — amekkorába az eredetit akarja festeni — lerajzolja az elkészitendő képet. A ház, a fákat, a szénaboglyát, a pirosruhás nőt a képen térbe helyezi s futólagosan befesti. Ez már a második szinvázlat. Közben észreveszi, hogy ez a fa nem kell ide, elhagyja; egy üres hely van, oda bokor kell, a nő nem tartja a kezét jól, meg kell változtatni. Ezek kikorrigálásával átviszi egy harmadik vászonra a megfestendő képet. Ezen a képen meg jó lenne a boglyát kissé jobbra, a házat kissé balra tenni, a nőt inkább középre helyezni. Ezek figyelembevételével átviszi egy negyedik vászonra. Ezen meg a szineket válogatja össze; tüzüket fokozza vagy tompitja vagy egyszerüsiti. A nő szoknyájának ráncait megigazitja, fejét másfelé forditja, szőke helyett barnát fest, a ház még nincs jól megrajzolva; a boglya még igen düledezik; a fák még nem jól állanak. Szóval megkeresi szépérzéke szerint mindennek a maga helyét. Végül átviszi a képet a mondott hibák kikerülésével egy ötödik vászonra. Előzőleg természetesen precizen megfestette már külön a nőt, egyuttal az egész tájképet is. Az ötödik vászonra vagy az előtanulmányokról dolgozik, vagy természet után fest. Ennyi előkészület után már annyira ismeri a tárgyak és alakok karakterét, azok szineit, hogy emlékezet után, gondolkodás, megerőltetés nélkül biztosan rajzol és rakja föl a szineket. Ezért hat a legtöbb kész kép ugy, mintha egy ülésre festették volna.

Nem mondom, hogy itt-ott még ne javitana rajta a művész, sőt ilyenkor fedezheti fel a legnagyóbb hibát vagy hibákat is. Ezen lehet segiteni a festék lekaparásával, esetleg a szinfoltok ide-oda tologatásával. Könnyen megesik az, hogy a kész kép nem tetszik a művésznek; ujból kezdi. Talán más beállitással, más alakokkal, más szinezéssel. Cél, hogy minél szebb, minél tökéletesebb legyen.

Megjegyzem, hogy nem minden kép igy készül. Erre szabályt felállitani nem lehet. Az az egyéntől függ. Egyik művész ember 2—3 óra alatt, másik 1—2 év alatt, a harmadik 4—5 év alatt készit el egy képet. Például Rippl Rónai 3—4 év alatt kifogástalan képet fest, Ferenczy hónapokig csinál egy gyönyörü képet. Benczur bizonyára évekig dolgozott a »Nemzet hódolata« cimü képén, Lionardo da Vinci 4 évig pingálta zene mellett a Mona Lisá-t. mások meg évekig tartó előtanulmányok után kezdenek bele a képbe, mint Feszty a Honfoglalásba; némelyek meg egy előre felfeszitett vászonra pompás tájképet varázsolnak előrajzolás, előkészület nélkül, mint Mednyánszky. Tehát, hogy hogyan készül a kép, az a körülmény határozza meg: 1) ki fest, mert egyikben több a rajztudás, nagyobb a szinérzés; egyiknek kezében csakugy száguld az ecset, a másik kényelmesen dolgozik; 2) mit fest és mekkora képet fest, mert bizonyára több időt vesz igénybe egy nagy kompoziciós kép, mint egy kis tájkép, vagy zsánerkép.

Mi szemlélők, csak a készet látjuk. Hogy ugy mondjam, a művész elénk tálalja a képet, mint a szakács a jó ételt s mi csak élvezzük, gyönyörködünk benne. Bámuljuk, mire nem képes az ember, a művészember. Egy remekmü szemlélésénél tapasztalhatjuk csak, hogy az ember a legteljesebb teremtmény, akibe valami isteni szikra szorult, aki ezáltal halhatatlan müveket tud teremteni.

Senki komolyan nem veszi az iskolaügyet. Legfeljebb arra jó, hogy vele a tanitókat bosszantsák.

Ha a gyerekek igazolatlanul elmaradnak, kötelessége a tanitónak kimutatni őket. No iszen! A községházára becitált szülők szidják a tanitót s alkalomra várnak, hogy bosszujukat kitölthessék. Mert hát legtöbb helyen a jegyzők, a biróval együtt kontráznak hozzá, hogy népszerüségüket megtarthassák. A tanitót mindenhogyan nyomni kell. hogy lélekzethez ne jusson. A tanitó a tanügy Csáky szalmája. Mindenki hozzá nyulhat, mindenki rughat rajtuk. Mikor jő el ezeknek az országuk?

Mig az oktatásügy élére az egész vonalon szakférfiakat nem állitanak, mig az iskola dolgához minden kabátos embernek beleszólása lesz, mig a nevelést és oktatást komolyan nem veszik, mig a tanügyhöz kiadott törvények csak papiroson maradnak meg, mig a tanitók anyagi helyzetét nem javitják meg, addig Magyarország kulturállam, müveltállam nem lesz.

Ez pedig soká nem lesz, addig a gyerekek butaságban örvendezhetnek.

Heti krónika.

Kitüntetés. Őfelsége a király Barabás István vasvári elemi iskolai igazgatótanitót, a vasvári önk. tüzoltó-egyesületnek főparancsnokát a koronás arany érdemkeresztteel tüntette ki.

Halálozás. Farkas János 3 éves kis gyermeke difteritiszben hirtelen meghalt.

Mit beszél a fáma. Egy család kedves fiuknak évfordulóján engesztelő gyászmisét akart mondatni a templomban. Ismétlem akart, de nem történt meg. A család szépen beült a padokba, várta a papot. A pap fekete ornatusban négy feketébe öltözött ministranssal kilépett az oltár elé, hogy a szt. misét elmondják. Az orgona azonban nem szólalt meg. A pap a ministransokkal csak álltak az oltár előtt, csak nézegettek hátrafelé, hogy hát az az ördöngős orgona miért nem szólal meg. Azért se szólamlott meg. Elmult 5 perc, el negyed óra, elmult félóra, az orgona mégis néma maradt. A kántor nem nyomta, hát nem szólt. Hiába tekingetett fel a jó pap a ministransokkal. Mit volt mit tenni, a pap a gyerekekkel visszament a sekrestyébe, felöltözött piros mise-ruhába s orgonaszó nélkül misézett. A gyászoló Csehcsalád meg szépen haza vonult, azzal a tudattal, itt a halottért nem miséznek. Inkább elmennek Szombathelyre, ott mondatnak gyászmisét a drága halottért.

Felhivás Vasvármegye összes néptanitóihoz. Kedves kartársak! A nyomasztó viszonyok, amelyek a magyar néptanitói karra nehezednek, arra késztetnek bennünket, hogy a türhetetlen helyzeten segiteni iparkodjunk. Szükségesnek látjuk mi, a permanens bizottság tagjai, hogy Vasvármegye összes tanitóit összehivjuk egy közös értekezletre, melyen a szükséges eljárást egyértelmüleg megállapitsuk. E közös értekezletet folyó junius hó 26-án délelőtt fél 10 órakor tartjuk Szombathelyen, a vármegye házában. Az értekezlet tárgyai a következők: 1 A tanitók fizetés- és lakbérügye. Előadó Barabás István. 2. A tanitók nyugdijügye, kapcsolatban a már nyugdijazott tanitók nyugdijügyével. Előadó Horeczky Gyula. Jőjjetek el mindnyájan, hogy ez egyetemes gyülésünk mennél nagyobb erővel hozhassa meg határozatait. Kelt Szombathelyen, a permanens bizottságnak 1912. junius hó 5-én tartott üléséből. Barabás György, a szombathely-egyhm. r. k. tanitóegyesület elnöke. Horeczky Gyula, a vasi közép ág. h. ev. egyhm. tanitóegyesület elnöke. Somogyi Ferenc, a vasvárm. ált. tanitóegyesület alelnöke, a permanens bizottság jegyzője. — Akik tévedésből nem kaptak felhivást, ezuton hivatnak meg.

Testisértés. Mészáros Sándorné, martonfai lakos a csendőrségnél bepanaszolta a vele közös háztartásban élő Molnár Istvánt, hogy mikor összevesztek, háromszor jól megütötte, aztán a fejét egy vizes sajtárba dugta és beleverte. Az orvosi vélemény szerint 8 napig gyógyuló testisértést okozott.

Csendháborítás. Zsankó Lajos, Magyar József, Dehovsics Gyula és Unger Frigyes a Központi kávéházból még a záróra leteltével sem akartak távozni. Amikor nagy nehezen mégis elmentek, italt követeltek. S mert nem kaptak, a kávéház ablakait beverték. Feljelentették.

Hamisitás. Németh János gércei illetőségü, ki bucsuk, vásárok alkalmával karikadobással foglalkozik, márciusi havi engedélyét augusztus hóra javitotta ki, amit az egyházashetyei bucsun a csendőrség észrevett.

Tüzeset. Végh Pál bobai lakosnak a pajtája f. hó 14-én délután 2 órakor leégett. 1100 koronára volt bebiztositva, de 1500 korona a kára. A tüz ugy keletkezett, hogy gyerekei a pajtában gyufával játszadoztak, mig ő benn ebédelt. A pajtában az összegyüjtött lóher égett el.

Szökött tanoncok. Stankovics József asztalos inasai a héten eltüntek s még mai napig se találták meg őket. Hogy milyen ok vitte rá őket a szökésre, eddig ismeretlen.

A tripoliszi háboru folytatása — vasuton. Az olasz tisztikar kedvelt lapja, az Esercito Italiano szerint a törökökkel szemben hét hónapja tartó hadi állapot a hadügynek és tengerészetnek fejlesztését inkább elősegitette, mint különben szintiz évig tartó tanácskozás. A tripoliszi hadvezetést illetően türelemmel kell lennünk, mert arra a meggyőződésre jutottak, hogyha aránylag kis erővel, például 25 ezer emberrel akarnak az ország belsejébe nyomulni, az ellátás utána való szállitására legalább 30000 tevére van szükség. Csak ezen az uton lehet a főbb szükségleteket, mint élelem, takarmány, tüzelőfa, főleg viz, lövőszer, egészségügyi anyag, ellátni. A lassu tevekaraván szervezése helyett vasut épitését tervezik, amihez azonban időre van szükség.

Országos vásár. Folyó hó 27-dikén Rumban országos vásár lesz. Amely állatfelhajtással lesz egybekötve.

Csendőrök előléptetése. A székesfehérvári csendőrkerületi parancsnokság Mészáros János és Voglonits Boldizsár czelldömölki, továbbá Sztojka Demeter jánosházai cimzetes őrsvezetőket valóságos őrsvezetőkké és cimzetes őrmesterekké léptette elő.

Államsegély a Tanitók Fürdőjének. A Tanitók társulati gyógyfürdője, üdülő és gyermeknyaraló-telepe létesitése érdekében meginditott országos mozgalmat a vallás és közoktatásügyi kormány is a legmelegebb érdeklődéssel és pártfogással kiséri. Mint illetékes helyről értesülünk, az »Udvarhelyvármegyei Tanitóegylet« kérése alapján a közoktatásügyi miniszter május 12-én megnyilt Tanitók Fürdője befektetései céljára, évi 2000 K államsegélyt engedélyezett. A közoktatásügyi kormánynak ezen nagy jelentőségü erkölcsi és anyagi támogatása teljes mértékben biztositja a gyógyfürdő és üdülő-telep kiépitését. A részvénytársasági szervezkedés eddig elért kiváló eredményeit, az ezen év végéig meghosszabbitani tervezett további részvényjegyzési elhatározás csak fokozza, annyival is inkább mert a közeli napokban kibocsátandó uj tervezet alapitói, a részvénytőke jelentékeny nagy részét már előre biztositották, s igy a további részvényjegyzésekkel csak a fennmaradó alaptőke részlet biztositandó. A gyógyfürdőt tanitók, a legminimálisabb árszabással a Székelyudvarhelyi Szejke fürdőn már megnyitották, s ennek prospektusa mindenre nézve teljes tájékozást nyujt. Ugy a fürdő, mint a részvénytársaság ügyére nézve minden megkeresés Gyerkes Mihály ig. tanitó cimére Székelyudvarhely küldendők. Látogassuk meg, keressük fel ezen értékes és olcsó hazai (erdélyi) gyógyfürdőt.

Műtörténeti kiállitás. Már egy alkalommal jelentettük, hogy a jövő ősszel, szeptember hónapban, Szombathelyen a vármegyei kultur egyesület nagy műtörténeti kállitást rendez. Most pedig arról értesitik lapunkat, hogy az egyesület a kiállitás fővédőjéül Lajos bajor kir. herceget és fönséges családját óhajtja megnyerni.

Kántornők. A pécsi r. kath. egyházmegyében nagy a tanitóhiány, ezért már nőket is alkalmaznak kántorokul.

Madárvédő császár. A német császár átengedte Celle melletti birtokának egy részét arra, hogy azt madárvédő teleppé alakitsák. A munkálatokhoz már hozzá is fogtak s ezek költségeihez a császár jelentékeny összeggel maga is hozzájárult.

A Czelldömölk és Vidéke Állatvédő-Egyesület folyó évi junius hó 29-én délután 3 órakor Czelldömölkön, a városháza tanácstermében rendes évi közgyülését tartja, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghivatnak. Kéretnek az egyesület tagjai a határozatképesség szempontjából minél számosabban megjelenni. Tárgysorozat. 1. Jelentés az egyesület 1911. évi működéséről. 2. Pénztáros számadása az 1911. évről. 3. Az 1912. évi költségelőirányzat megállapitása. 4. Elnök lemondása és uj elnök választása. 5. Inditványok. Czelldömölk, 1912. évi junius hó. Göttmann Bódog elnök, Szórády Dénes titkár.

Ibiszek a Balatonnál. A balaton partjának az idén nevezetes vendégei érkeztek. Több ibisz madár vetődött oda Egyptomból,

Gabona árak

1912. évi junius hó 16-án:

Buza	11. —
Rozs	10.40 —
Árpa	10.30 —
Zab	10.30 —
Tengeri	10.50 —

Az arak 50 kg.-ként korona értékben értendők

Hozatal csekély. — Árak tartottak.

6000 ajándék óra

Reklám céljából fentjelzett mennyiségü órát ajándékozunk e lap olvasóinak.

Csakis a legelegánsabb — kivánat szerint — uri vagy női alaku »Noblesse« preciziós órák kerülnek szétküldésre. Irjon **azonnal** amig a készlet tart: **Haus Schmitz, arany és ékszeráruházának Wien, VI., Liniengasse 60.**

Berger

fényképészeti műterme

: JÁNOSHÁZÁN :

Dr. Figuli-féle házban.

Készit: személy, csoport és gyermekfelvételeket művészies kivitelben.

Életnagyságu képeket

brom, platin, pastell vagy olajfestéssel.

Elsőrendü minőség! Olcsó árak!

Felvételek borus időben is sikerrel eszközöltetnek.

A már világhirü Kolozsvári (Heinrich)

:: Szent László fertőtlenitő ::

pipere szappan

kincset ér a háznál. Biztosan megóv minden ragályos betegségtől és amellett remek illatával kiváló bőrfinomitó anyaga folytán elsőrangu kosmetikai cikk.

Kapható mindenütt. — Ára 70 fillér.

Gróf Erdődy Sándor erdészeti hivatala.

ÉRTESITÉS.

Az ódorfai alsó erdő dukai szélén

1 ürm.³ tölgyforgács 3 korona.

Váltható minden kedd és pénteken.

Urodalmi erdőhivatal Jánosháza.

Épittetők figyelmébe!

Alulirottak a n. é. közönség tudomására hozzuk, hogy állandóan nagy raktárt tartunk

cementlapokból,

mindenféle szinben, épugy cementhidakból is. Elvállalunk cementkutépitést. — Jutányosan számitunk minden e szakmába vágó munkát. **A közönség bizalommal fordulhat hozzánk!**

Költségvetéssel bárkinek készséggel szolgálunk!

Perendi és Kiss

épitési vállalkozók, képesitett kőmives-mesterek, Jánosháza.

Nem kell külföldi gépeket vásárolni,

mert készit

FLEISCHMANN SIMON

gazdasági gépgyára Sárvárott

legujabb rendszerü páros soru célszerü UNIO FORTUNA BRILL vetőgépet, amelyben feltalálta a gazdaközönség az IGAZI VETŐGÉPET, minthogy ezzel elkezdve a legkisebb magtól, ugymint: mák, lóher, repce, köles, nagybab, apróbab, tengeri, bükköny, borsó, répa, buza, zab, rozs és árpa, mindent lehet vetni, anélkül, hogy a magszekrényt igazitani, vagy a kereket cserélni kellene, akár hegynek fel, akár völgynek le munkában.

Gyáramban mindenkor megtekinthetők ezen ujrendszerü vetőgépek

és mindenkor szivesen szolgálok érdeklődőknek akár irásban is utasitással és felvilágositással.

Fenti ábra mutatja a vetőgép formáját, alantiak a vetőszerkezet részeit.

EKÉKBEN is ujitást hozok a **tavaszi** idényre és akinek ekére van szüksége és nem ellensége a saját pénzének, el ne mulassza azt nálam megtekinteni.

Nálam BENZIN-MOTOROK kipróbálás végett állandóan üzemben megtekinthetők és ezek kezelését az érdeklődők ingyen elsajátithassák, tapasztalt szerelőim által kellő magyarázatot nyerhetnek. **Cséplési idényre** adok motor- és gőzgép-kezelőket, ha az erre reflektálók nálam idejekorán bejelentik eme kivánságukat.

Elfogadok motor és gőzgép javitásokat.

Állandó nagy raktárt tartok az összes gazdasági gépekben,

amelyek minden külön hangzatos jelszavak nélkül megfelelnek a gyakorlati használatnak.

Hogy pedig vevőim ne legyenek arra utalva, hogy házi gépekbeni szükségletük fedezése végett máshova kelljen fordulniok, készitek lábonálló és befalazó **takaréktüzhelyeket,** nagy raktárt tartok elsőrangu **varrógép és kerékpárokból** és elfogadom azok célszerü javitását.

Kényelmes beszerzési forrás és kedvező részletfizetés mellett állok a vevőközönség rendelkezésére.

Mielőtt gépet rendel, kérje

Fleischmann Simon gazdasági gépgyáros ujonnan kibocsájtott képes-árjegyzékét,

melyet dijmentesen megkap.

Nyomatott Dinkgreve Nándor villanyüzemü könyvnyomdájában, Celldömölkön.